

Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,
The Journal of Social Sciences Institute
Sayı/Issue:34 – Sayfa / Page:
ISSN: 1302-6879 VAN/TURKEY

Makale Bilgisi / Article Info
Geliş/Received: 01.02.2017 Kabul/Accepted:18.03.2017

LORRAINE HANSBERRY’NİN *A RAISIN IN THE SUN* ESERİNDE GELENEKSEL AFRİKALI-AMERİKAN AİLE¹

AFRICAN-AMERICAN TRADITIONAL FAMILY IN LORRAINE HANSBERRY’S WORK *A RAISIN IN THE SUN*

Yrd. Doç. Dr. Zeki EDİS

Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı
zekiedis@hotmail.com

Öz

İnsanların kültürlerine, inançlarına ve maddi durumlarına göre tanımladığımız aile, toplumun en küçük birimidir. Ailenin en çok bilinen özelliği, zamanı geldiğinde birlikte hareket etmektir. Birlikte hareket etme ümitsizlik içindeki aileye kuvvet verir ve onların yollarını aydınlatır, doğru karar vermelerini sağlar. Afro-Amerikan edebiyatının önemli yazarlarından Lorraine Hansberry’nin eseri *A Raisin in The Sun* tiyatro eseri birçok çatışma ile gerçekleşir. Bu çatışmalar birey-toplum çatışmaları yanında aile bireyleri arasında birey-birey olarak da gerçekleşir. Oyunun çatışmalarından; ‘Ailede birlikteliği ne sağlar?’, ‘Aileyi ne yıkar?’, ‘Aile insanların gururlarını nasıl onarır?’, ‘Aile bireyleri saygıyı nasıl sürdürür?’ sorularına cevap alınır. Bu bildiride Lorraine Hansberry Afrikalı Amerikan ailesini tanımlar ve ailenin bir toplumun kendisini oluşturan bireylerinin geleceğinde ne kadar önemli olduğunu göstermesini ele alır.

Anahtar Kelimeler: A Raisin, aile, Afro-Amerikan, Hansberry, tiyatro.

¹ 1st International Scientific Researches Congress Humanity and Social Sciences, MADRID-2016 tarihinde düzenlenen kongrede bildiri olarak sunulmuştur.

Abstract

The Family which we describe according to the people's culture, beliefs and economic condition is the smallest unit of the society. The most known feature of the family is to act together when the time comes. Acting together in the family gives strength to the members of the family, enlightens their way and helps them giving a good decision. One of the important writers of African-American Literature Lorraine Hansberry's work A Raisin in The Sun consists so many conflicts among the family members. It is also possible to observe conflicts between family members and society. All these conflicts help us to find the answers the questions like; How do individuals supply the unity in the family?, What kinds of events can destroy the family? How can the members of the family mend each others pride? and How can they be able to survive showing their regards to each other. In this study Lorraine Hansberry studies on the African-American Family, and she also shows us the importance of individuals in the future of the society

Keywords: A Raisin, Family, Afro American, Hansberry, theatre

Aile

Aile pek çok tanımı yapılan, toplumdaki değişikliklere paralel olarak gün geçtikçe de daha değişik tanımlarının yapılabileceği, her toplumun oluşumunda esas unsur olan, toplumların en küçük ve en önemli kurumlarından biri olarak karşımıza çıkar. Aile aynı zamanda toplum bireyelerine eğitimlerinin önemli bir kısmının verildiği, kayıtsız şartsız dayanışma örneklerinin yaşandığı bir kurumdur. Bu tanımları dünya üzerinde kurumsal kimliğini muhafaza eden çeşitli şekilde karşımıza çıkışını inceleyerek biraz daha kapsayıcı ve genişletilmiş şekilde yapmamız mümkündür. Her çeşit ailede ortak özellik aile bireyelerinin ortak paydada şekillenmiş olmalarından kaynaklanan benzer fertler yetiştiriyor olmalarıdır. Bu benzerlik şekilden ideallere, yeme alışkanlığından dini inançlarına eğitim düzeylerinden zevk alma duygularına kadar uzanmaktadır. Öyleyse kapsayıcı şöyle bir tanım yapmamız mümkündür. Aile; birbirine benzeyen insanların üretildiği, eğitimden beşeri münasebetlere kadar tavırların belli bir biçimde düzenlendiği, toplum kurallarının öğrenildiği, tepkilerin ortak olduğu, kendine göre hiyerarşik düzenin kurulduğu, bireyeler arasında içten, sıcak ve güven dolu ilişkilerin gerçekleştiği yine içinde bulunulan toplumsal düzene göre ekonomik etkinliklerin az ya da çok bir ölçüde yer aldığı, ülküde, tasada, kıvançta, sevinçte birlikteliğin yaşandığı toplumu meydana getiren bir kurumdur.

Aileyi Etkileyen Etmenler

Toplumlar zaman içinde değişikliklere uğrarlar aile de bu değişikliğe paralel olarak değişen bir kurumdur. Ailenin değişikliğe

uğramasında pek çok sebepten bahsedilebilir, bu sebeplerin bir kısmı toplumun doğal gelişme sürecine bağlı olarak sanayide, teknolojiye, fikir alanlarında, bilim dallarında olan gelişmelere paralel ortaya çıkan sebeplerdir. Daha etkili ve sıkıntılı olan sebepler ise aileyi saran sarmalayan, otorite oluşturmaya çalışan veya insan doğasında var olan her şeye sahip olma isteği ile din, cinsiyet, milliyet, kültür ve daha sayabileceğimiz aileyi aile yapan birçok özellik üzerine yapılan ayrımcılığın ürettikleridir. Bunlar zorlayıcı faktörler olarak ortaya çıkarlar. Konumuz olan 1900'lü yılların Amerika'sının siyahi ailesi de pek çok doğal ve zorlayıcı etmenler altında bir taraftan varlığını sürdürme gayretleri içinde olurken diğer taraftan da yeni bir aile tipi olarak karşımıza çıkar. Amerika'da sanayileşen dünya, yaşanan buhranlar, çeşitli inançlar, ekonomik şartların etkileri, ırkçılık, ayrımcılık, siyahların bireyselleşmeleri, bilinç düzeylerinin yükselmesi, toplumu sorgulayıcı yaklaşımları ve amansız ekonomik, kültürel mücadeleleri Hansberry'nin bize sunduğu zenci aileyi değiştiren ve kuşatan faktörlerdir.

Siyahi aileyi anlayabilmek için kuşatıcı ve etken faktörleri irdelemek yerinde olacaktır. Bu faktörler Amerika'da siyasi, kültürel ve coğrafi açıdan oldukça etkili olmuş bir unsur olarak ortaya çıkar. Ailenin yaşadığı Amerika coğrafyasına ve o coğrafyanın tarihine bakacak olursak çarpıcı birçok hususla karşılaşırız. Bugün nüfusu 300 milyonu aşan Amerika, hemen hemen her dilden, dinden, ırktan insanın yaşam mücadelesi verdiği yeni keşfedilmiş, paylaşım mücadelesinin de olanca acımasızlığıyla gerçekleştiği bir yerdir. Kaçınılmaz olarak mücadelenin ekonomik, dini, kültürel, ırki unsurlarla yapılmakta olduğu görülmektedir. Nüfus oranlarına bakıldığında ülkenin hemen hemen %10 unu oluşturan siyahi grup gerek eğitim eksikliği gerek dağınık yerleşim sebebi ile en mağdur olan grup olmuştur. Toplumun egemen halkları içinden siyahlarla ilgili zaman zaman insan onurunu inciten kin ve nefret tohumları olan değerlendirmeler yapılmıştır. Kimileri zencilerin; insan hayvan arası bir mahlûk olduklarını iddia ederlerken pek çoğu da sanat ve bilimin zencilerin ilgileneceği hususlar olmadığını savunmuşlardır. Böyle ayrımcı yaklaşımları benimseyenler arasında toplumda saygınlığı olan David Hume, Emanuel Kant, Benjamin Franklin gibi kişilerinde varlığı dikkat çekmektedir. Ancak; Richard Wright, Ralph Ellison, T. S. Eliot, James Joyce, Gertrude Stain gibi pek çok Amerikan yazarı bu fikre karşı çıkmış ve Afro Amerikan Edebiyatının gelişmesine katkıda bulunarak işçi periferisi dışında toplumun başka kesimleri tarafından da tüketilmesine ön ayak olarak sempati oluşmasına ve kendilerini ifade etmelerine vesile olmuşlardır. Bu anlamda ortaya çıkan Harlem

Rönesans'ı gerek yaşam şartlarına gerek ayrımcılığa gerekse de siyahların kendi cehaletlerine açtıkları savaşın edebiyat ve müzik ile yapıldığı bir dönem olmuştur. Hansberry bu mücadelenin tam ortasında dünyaya gelmiş ve Langston Huges, Web Du Bois gibi o dönemin solcu, siyahi yazarlardan derinden etkilenmiştir.

Lorraine Hansberry çocukluğundan itibaren ırkçılık ve ayrımcılık ile mücadele eden, maddi problemi olmayan, eğitilmiş, aktivist bir ailenin küçük kızı olarak karşımıza çıkar. Ailesine karşı yapılan ırkçı muameleler ve verilen mücadele onun gözleri önünde cereyan eder. O sadece renginden dolayı beyazlarla değil varlıklı bir aileden olması sebebi ile kendi kimliğini taşıyan siyahi topluma karşı da mücadele vermek zorunda kalmıştır. Kendisinde var olan zenginlik, kadınlık, zencilik, uzlaşmacı yaklaşımları kısacası her şey problem olarak Hansberry'ye geri dönmüştür. Objektif bir yaklaşımla Lorraine Hansberry'yi incelediğimizde onun tam bir arada kalmışlığı gözlenmektedir. Ancak bütün olanlar onun seçim yapmasını durdurmamış ve siyahların, kadınların, solcuların yanında olmak yönünde seçim yapmıştır. Siyahileri savunmasının en önemli sebebi lise döneminde beyaz kürk giydiği için siyah arkadaşlarından yediği dayak ve baskıdır. Hansberry; “Annem, problemlerin ortasında beyaz bir kürk ile beni okula gönderdi; siyah çocuklar beni hırpaladı işte bu bir asiye dönüşmeyi düşündüğüm zamandır.” (Hansberry b, 63) diyerek açıkça ifade etmektedir. Yaşadığı sokak hayatı, değişik yerlerde öğrenim yapma zorunluluğu, dahası örnek aldığı Harlem'in solcu, zenci yazarları onun hayatına ve eserlerine şekil veren önemli unsurlardır. Hansberry'nin eserlerine yaşadığı dönemin, ekonomik şartların ve Harlem Rönesans'ında verilen mücadelenin birçok yansımaları olmuştur. Hansberry *A Raisin in The Sun*'da bize bütün bunları Chicago'nun gettosunda yaşayan siyahi ailenin virane evinin oturma odasında, eski mobilyalarla ve aile fertleri aracılığıyla, yani aile kavramıyla vermektedir.

Aile Tiplerinin *A Raisin in the Sun*'da Tezahürü

Hansberry'nin bize sunduğu aile; genel tanımlar dışına çıkacak bir yapıda değildir ancak bu aileyi isimlendirirken 'büyük aile', 'çekirdek aile' 'anaerki aile' diye net tanımlamalar yapmamızı sınırlayan birçok farklılıklar ile karşılaşırız. Büyük aile olduğunu söyleyebiliriz çünkü üç kuşaktan bireylerin bir arada yaşamakta olduklarını gözlemekteyiz ancak bu yaşam onların isteyerek kurdukları bir yaşam değildir. Aile bireyleri geleneksel Afro-Amerikan aile yaşamına uymayacak hayaller taşımakta, bireyselleşme gayretleri içinde çekirdek aile özlemi ile yaşamakta ve zorunlu

birliktelik devam ederken içinde oldukları durumdan şikâyetçi oldukları görülmektedir. Yani zorunlu olarak birlikte yaşadıkları büyük aile görünümünde bir aile durumundadır. Asıl zorlamayı sanayileşen toplum yapmaktadır. Kasapoğlu'nun tespitinde bulunduğu gibi “.. Toplumlar değişip sanayileştikçe, teknoloji, yoğun üretim ve ailenin üretim birimi olmaktan çıkarak tüketim birimi haline dönüşmesine bağlı olarak da geniş aileye ihtiyaç azalmıştır.” (Kasapoğlu, 11) Bu sebepten oyunda büyük aile gibi görünmesine rağmen aralarındaki ilişkilerde büyük aile hiyerarşisi hissedilmeyecek kadar belirsizdir.

Oyundaki ailenin anaerkil bir aile olduğunu ifade edebileceğimiz önemli izlenimler de vardır. Afro-Amerikan ailenin en önemli unsuru olan muhafazakâr anne; oyunun başından sonuna kadar söz sahibi görüntüsü vererek anaerkil aile olduğu algılamalarına kapı açar. Anne sevecenliğini gösterir, otoritesini her olayda hissettirir, inançlıdır taviz vermez, yol göstericidir her hususta ırkçılık, toplumsal hafıza, ailenin bekası, geçmişe bağlılık dahası beyazlarla birlikte yaşam isteği onun eylemleri ile anlatılır. Ancak her yaklaşımında son anda sözü oğluna bırakması, aile fertlerine bir şeyi anlatırken anlatımlarını babadan alıntılarla süslemesi, bu görevi zorunlu olarak yaptığına da işaret etmektedir. Bu da annenin pederşahi bir tavrı derinden kabullendiğini göstermektedir. (Hasberry a, actIII)

Lorraine Hansberry'nin bize sunduğu ailenin fertleri incelendiğinde söz konusu ailenin ‘kan bağı ile ortaya çıkan bir aile’ olduğu söylenebilir. Ancak sosyal bir olgu olarak şekillenen aile bir başka açıdan “evlilik bağıyla başlayan, akrabalık ve sosyal bağlarla birbirlerine bağlanan, çeşitli rollere sahip, birbirlerini etkileyen, çoğunlukla aynı evde yaşayan fertlerden oluşan, üyelerinin psikolojik, sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılayan bir birim” (Özgül, 289) diye tanımlamak ve tanımın sınırını genişletilip kan bağı dışında etkilerin varlığı ile de ifade etmek mümkündür. Oyunda var olan Afrikalı, Asagai karakteri bu anlamda her ne kadar aynı evde yaşamasa ve kan bağı olmasa da aile dediğimiz kavramın psikolojik, sosyal kültürel anlamda oluşturduğu paydada yer almaktadır. Sosyal ilişkiler, ortak amaç, kültürel benzerlik belki de ruhumuzda var olan ten rengimize, fiziksel özelliklerimize göre ayrımcılık; akraba olmada en etken kavramlar olarak kan bağına dayalı ailenin oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Beneatha'nın George'u toplumları ile ilgili düşüncelerinin farklı olmasından dolayı reddetmesi, Asagai ile anlaşabilmesi oyun içerisinde adım adım izlenebilmektedir. Bütün bunlar; Hansberry'nin *A Raisin in The Sun* 'da karşımıza çıkardığı ailenin sosyolojik boyutu dikkate alındığında “toplumun sahip olduğu

değer yargıları, normatif kurallar ve sosyalleşmenin en ciddi ve yoğun olarak yaşandığı toplumsal yapı” (Sayın, 2) nın aile olduğunu anlamamıza vesile olur. Her toplumun her bir bireyi dünyaya geldiği ilk andan itibaren aile içinde bir unsur olarak toplumda yer edinir ve varlığını sürdürebilecek bir döngünün parçası olur. Toplumların devamlılığının sağlanması için önem arz eden bu durum hem bireyin yaşama tutunması hem de toplumsal yapının korunması ve geleceğe aktarılması için hayati bir öneme sahiptir. “Sağlıklı aileden sağlıklı çocuklar, sağlıklı bireylerden de sağlıklı toplum oluşur... Bir bebek; aile toplum ve kültür içine doğar, orada dünya ile tanışmaya başlar. ...eğitilebilir bir varlık olan çocuğun toplumsallaşması, önce ailede başlar.”(Solmaz, 12) tespitinde bulunan Solmaz ailenin önemini vurgular. Başka bir ifade ile toplumsal yaşantıyı/yapıyı var eden sosyal kodlar ancak geleceğe aktarıldığında toplumsal devamlılık sağlanmış olacağından bireyler, dolayısıyla da aile, toplumsal döngünün en önemli bileşenidir. Bu yüzden ailenin, toplumun temeli ve çekirdeği olduğunu ifade eden bütün tanımlamaların sosyolojik bir realiteye dayandığını söylemek mümkündür.

Hansberry'nin eserinde var olan zenci aile bize bir taraftan aile içi çatışmalarla 1900'lü yıllardaki Amerika'nın ekonomik, kültürel, ırkçı, sosyal panoramasını sunarken diğer taraftan “çağdaş uygar toplumun birçok temel kurumu ilkel topluluktan uygar topluma geçiş aşamasında ortaya çıkmışlardır ve daha sonra öteki kurumlarla ve yeni yeni ortaya çıkan kurumlarla karşılıklı etkileşim ilişkileri içinde örülüp günümüze dek ulaşarak, içinde yaşadığımız toplumun yapısını dokumuşlardır” (Şenel, IV) süreç içinde toplum yapısı oluşumunun tespitini yapan Şenel'in gözlemine benzer bir değişim/oluşum yaşayan aileyi sunmaktadır. Zenci toplumunun geçmişine böyle bir anlayışla baktığımızda bugünün toplumlarında önemli sayılan toplumsal kurumların; yapısını ve bu kurumların birbirleriyle etkileşimlerini, çağdaş toplumsal yapının oluşturduğu olanakları açık bir biçimde gözlemek mümkündür. Toplum kurumlarının ve aile yapısının ortaya çıkışını, gelişimini, aile dinamiklerini, yapısını ve fonksiyonlarını tarihsel süreç içinde ele alarak ‘Yapısal-Fonksiyonel’, ‘Sembolik-Etkileşimsel’ ve ‘Çatışmacı’ olmak üzere üç temel yaklaşım ile incelemek mümkündür.

‘Yapısal-Fonksiyonel’ yaklaşım toplumu, parçaların oluşturduğu bir bütün olarak ele alır buna göre “aile, etkileşimsel örüntüler aracılığıyla işlev gören bir sistemdir. Bir üyenin davranışı, diğer tüm üyelerin davranışlarıyla ilişkili ve onlara bağlıdır.” (Akün, 88). Bu yaklaşım aileyi üç alt siteme ayırmaktadır.

1. Karı kocanın oluşturduğu *eş alt sistemi* ,
2. Anne babanın oluşturduğu *ebeveyn alt sistemi* ,
3. Çocukların oluşturduğu *kardeşler alt* (Hallaç-Öz, 146)

‘Yapısal-Fonksiyonel’ yaklaşım; alt sistem birimlerinin birbirleriyle uyum içerisinde olup olmamasını değerlendirerek sağlıklı bir aile yapısının varlığını aileyi oluşturan alt birimlerin birbirleri ile uyum içerisinde olmalarına bağlar. Ayrıca toplumun önemli alt birimlerden biri olan aileyi oluşturan öğelerden birinde oluşacak aksaklığın tüm sistemi etkileyeceğini kabul etmektedir. Bu yaklaşım aileyi fonksiyonel ve fonksiyonel olmayan aile şeklinde tanımlar; “Fonksiyonel olan aile, üyeleri arasında açık iletişim ve kendiliğinden etkileşim oluşan, bireysel fikirlere ve kişisel farklılıklara saygı duyulan, üyelerinin birlikte olmaktan zevk aldıkları, birbirlerini destekledikleri, katı kuralların, aşırı kontrol ve üstünlüğün bulunmadığı yapıdır.... Fonksiyonel olmayan aile, üyelerinde egoizmin hâkim olduğu, iletişimin ve duygusal sorunların saklı kaldığı, açık ve net etkileşimin bulunmadığı, davranışların sahte olduğu yapılarıdır” (Alacahan, 291).

Hansberry’nin bize sunduğu siyahi aileyi oyun sonunda ‘Fonksiyonel olan aile’ye uyan özellikleri ile kolayca gözleyebiliriz. Diğer taraftan ‘Fonksiyonel olmayan aile’ tanımına uyan emareler de vardır. Oyunun başından hemen hemen sonuna kadar aile içi tartışmalar bize bunu göstermektedir. Bu tartışmaların/uyumsuzluğun sebebi babanın ölümü üzerine sigortadan verilecek para ile herkesin ayrı ayrı kurduğu düş ve düşü gerçekleştirecek paranın paylaşımında yaşanan bencillik, aldatmaca, hayal kırıklıklarıdır. Oyunun son birkaç sahnesine kadar aileyi oluşturan fertler arasında sudan bahanelerle bile birey-birey çatışmalarının en acımasızca gerçekleşmesi de fonksiyonel olmayan bir aile olduğunu göstermektedir. Hiç bitmeyecekmiş gibi gerçekleşen özellikle iki kardeş arasındaki çatışmalar iletişimin ve etkileşimin bozukluğunun kanıtıdır ancak yaşanan ırkçı birey-toplum çatışması neticesinde aile bireylerinin birbirlerine kenetlenmesi ve aile fertlerinde yaşanan dönüşüm siyahi ailenin fonksiyonel bir aile haline geldiğini göstermektedir. (Hasberry a, actIII)

Aile içi ilişkileri üyelerin nasıl anlamlandırdığına bağlı olarak değiştiğini savunan ‘Sembolik-Etkileşimsel’ yaklaşımına göre “insanlar dünyayı temsil etmek üzere sembollerden oluşan bir anlam sistemi geliştirmekte, bu semboller ise yalnızca diğer kişiler bizim gibi tepki verdiklerinde anlamlı hale gelmektedir.” (Evirgen, 20). Dış dünyayı semboller aracılığıyla temsil ettiğimizi savunan sembolik etkileşimciliğin hareket noktası, bireylerin grup içi anlaşmayı sağlayacak sembolik anlamlar üretebilmesi ve kazanabilmesidir.

Hansberry'nin eserinde beyazların dünyası ile ilgili sembollerin farklı olduklarını oyunda bulunan tek beyaz karakter Carl Linder'in sözlerinden, siyahi ailenin sembollerini ise daha çok Afrikalı Asagai ve aile fertlerinden öğrenmemiz mümkündür. (Hasberry a, actIII) Aile beyazların eşitsizlik temelli yaklaşımlarına karşı çıkışlarında, köklerine dönmek istediklerinde kendi kodlamalarını Afrika dilinden, giysilerinden, danslarından ürettiklerini görmemiz mümkündür. Sembolik etkileşimcilerin üstünde önemle durdukları bir diğer husus ise sosyalleşme sürecidir. Ailenin önemli bir faktör olarak katkı sağladığı bu süreci, sosyalleşme ve sosyal etkileşim olmak üzere iki eksenle ele alan bu yaklaşıma göre "sosyalleşme kültürümüze ait semboller, inançları ve tutumları edinme sürecimizdir. Sosyal etkileşim ise sosyalleşmenin ve yaşamın tüm alanlarının temeli olup, etkileşim içerisindeki sembollerin önemi, diğerleriyle bağlantılı olarak kişinin kendiliği, bireyler ve gruplar arasındaki sosyal değişimler üzerinde durmaktadır" (Evirgen, 21-22).

Zenci aileyi sembolik değerlerle incelediğimizde kültürlerinin pek çok unsurunu kullanmakta olduklarından da bahsedebiliriz. Afrika müziğine, dansına, giysilerine olan yakınlık, Afrika dilindeki tepki anlatan bazı ifadeler. Sembolik öğelerin de kullanıldığı bir aile olduğunu göstermektedir.

Çatışmacı yaklaşım temel olarak, "toplum içerisinde değişik grupların farklı istekleri olduğu, bu farklı istekler nedeniyle toplumda bir çatışmanın sürekli bulunduğu fikrine" (Yılmaz, 74) dayanmaktadır. Marx ve Weber'in en önemli iki teorisyeni olduğu çatışmacı yaklaşım, sosyal alanda mevcut olan her varlığın aynı zamanda bünyesinde zıtlık barındırdığını ve bu zıtların çatışmasının doğal olarak yeni bir durumun şekillenmesine neden olduğunu ileri sürmektedir. Aslında çatışmacı yaklaşım, ilk ortaya çıktığında daha çok üretim-tüketim ilişkisi, çalışan sınıflar ve ekonomi gibi konulara bağlı ilkeleri ortaya koymuştur ancak zamanla Lewis Coser, Ralf Dahrendorf, D. Abbott, Henslin gibi düşünürler bu yaklaşımın sosyolojik bağlarına yoğunlaşarak aile, toplum gibi kurumlara ne şekilde uygulanacağına açıklık getirmeye çalışmışlardır. Örneğin Lewis Coser: "Marx'tan farklı olarak, çatışmanın aralarında yakın ilişki bulunan herkes için söz konusu olduğunu savunur. Çünkü birbirleriyle yakın ilişki içinde olanlar arasında sorumluluk, güç ve ödüllerin paylaşımı sırasında ortaya çıkabilecek her türlü değişiklik diğerlerinde hayal kırıklığı yaratabilir." (Kasapoğlu, 6). *A Raisin in The Sun* 'da bize sunulan aile oyunun başından sonuna kadar çatışmalar içerisinde devam eder. Ailenin bileşenleri arasında olduğu gibi aile dışından kişilerle de olmaktadır.

Sonuç

Aile ile ilgili yapılan çeşitleri tanım ve yaklaşım biçimlerine göre uygulayarak 1900'lü yılların Amerika'sında yaşam mücadelesi veren, Lorraine Hansberry'nin *A Raisin in The Sun* oyunundaki Afrikalı-Amerikalı aile; her türlü aile tanımı dikkate alınmış gibi ve her tanıma referans olacak bir şekilde karşımıza çıkar. Ailenin şeklini tanımlamaya çalıştığımızda; ekonomik şartların, az gelişmişliğin, kendini savunma güdüsünün, ezilmişliğin etkisi ile şekillenmiş, güçlü dayanışmanın, zaman zaman çatışmaların, bunalımların çok net izlendiği kolektif akılla çözümlerin oluşturulduğu büyük bir aile olarak karşımıza çıkar ve mücadelenin bitmez tükenmez kaynağı olarak toplum en küçük birimi şeklinde göz doldurur.

Oyunda baştan sona kadar çatışmalar vardır, bu çatışmalar aile fertleri arasında olduğu gibi aile ile içinde yaşadıkları toplum arasında da olagelmektedir. Tabiki bir yazar oyununu okuyucusuna/izleyicisine çatışmalar aracılığı ile aktarır. Lorraine'de böyle yapmıştır ancak eserinde sadece oyunu sergilemekle kalmamış aile bireylerinin birbirlerini nasıl etkilediklerini, eğittiklerini, dayanışmada bulduklarını, toplumsal hafızalarını bir kuşaktan diğer bir kuşağa nasıl aktardıklarını büyük bir ustalıkla göstermiştir. Bize sunulan bu aile yapısı ile döneme ait sanki ekonomi ile ilgili detaylı bilgiyi, sosyolojik çalkantıları, siyahların tarih sayfaları arasındaki seyahatlerini, kültür farklılıklarını, dini inanışlarını ve siyah ailenin yaşadığı kuşak çatışmasını da en ince detaylarına kadar incelemek mümkündür.

A Raisin in The Sun'da ırkçılık karşısında, geçim sıkıntısı içinde ki siyahi bir aile mücadele vermektedir. Tüm umutlar Ailenin babası Büyük Walter'ın ölümü üzerine sigortadan gelecek paraya bağlanmıştır. Aile fertlerinin hepsinin ayrı ayrı düşleri vardır. Ayrı düşler aile fertleri arasında oluşan çatışmaların sebebi olmaktadır. Amerikan toplumu içinde eşitlik, refah, aidiyet duygusu da ailenin toplum ile yaşadığı çatışmanın sebebidir. Kendi aralarında çok şiddetli çatışmalar oluşur ancak dışarıdan gelen tehlike veya saldırılar aile içindeki bireyler arasında oluşan problemlerin unutulmasını, bağışlanmasını, birbirlerine güven tazelemeye vesile olmasını sağlar.

Kaynakça

Alacahan, Osman (2010). "Aile Birliğini Oluşturan Faktörler ve İşlevleri", C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C.11, S.1,s. 289-298.

Evirgen, Nilay (2010). "Aile İçi Örüntülerin Çocukların Algıları Açısından İncelenmesi", Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler

Enstitüsü, Psikoloji (Uygulamalı Psikoloji) Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Hallaç, Saliha-Öz, Fatma (2014). “Aile Kavramına Kuramsal Bir Bakış”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, S.6/2, s. 142-153.

Kasapoğlu, Aytül (2011). “Sosyolojik Yaklaşımlar Temelinde Aile Kuramları”, *Aile Sosyolojisi*, Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.

Özgüven, İbrahim Ethem (2001). *Ailede İletişim ve Yaşam*, PDREM Yayınları, Ankara.

Sayın, Önal (1990). *Aile Sosyolojisi*, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.

Solmaz, Mustafa (2015). *Başkaldırı ve Edebiyat*, Aybil Basımevi. Konya

Şenel, Alâeddin (1982). *İlkel Topluluktan Uygur Topluma Geçiş Aşamasında Ekonomik Toplumsal Düşünsel Yapıların Etkileşimi*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Yılmaz, Sinan (2010). “Türk aile Örüntülerindeki değişimlerin açıklanmasında Farklı Sosyoloji Teorilerinin Faydalı Olabilecek Yönleri”, *Toplum Bilimleri Dergisi*, S.4/8, s. 67-68.

Hansberry, Lorraine a (1994). *A Raisin in the Sun* - 1959. New York, Vintage.

Hansberry, Lorraine b (1970). *To be Young, Gifted and Black*, adapted by Robert Nemiroff, New York, Signet Books